

Høringsuttaalelse fra Havrefjell Turlag - Forslag til kommuneplan 2024 - 2036 Gjerstad kommune - Offentlig ettersyn

05.03.2024

Havrefjell Turlag ser mye positivt i forslaget til ny kommuneplan, særlig når det gjelder vektlegging av forebyggende tiltak innen folkehelse.

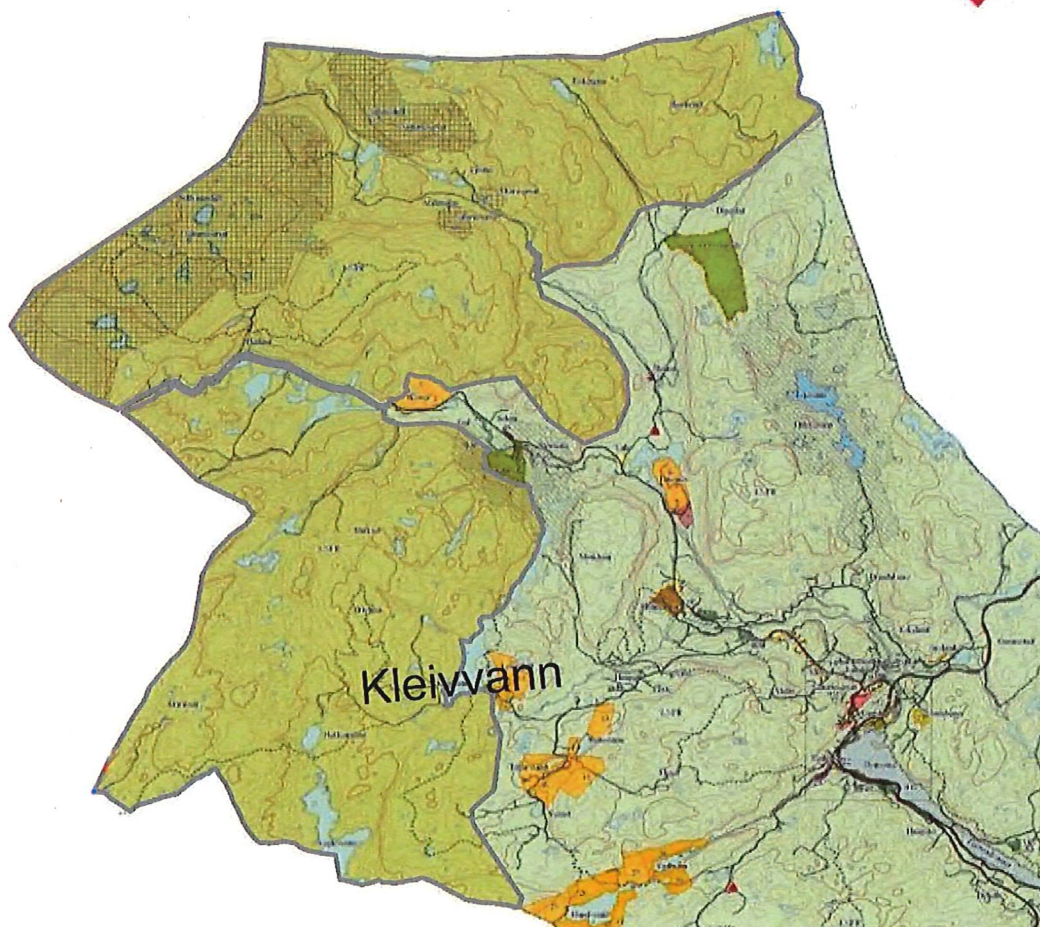
Vi vil bruke vårt innspill til å peke på de store mulighetene som ligger for kommunen og hele distriktet i å ta ekstra godt vare på det store og sammenhengende regionalt viktige natur- og friluftsområdet i øvre del av Gjerstad, som omfatter store deler av Statskogen og området vest for Kleivvann.

Gjennom flere 10-år har det i Gjerstad vært tverrpolitisk enighet om å skjerme dette friområdet mot nedbygging.

Arealet er i gjeldende kommuneplan markert med mørkere grønnfarge enn resten av kommunen og har der en særlig definert LNFR-sone med ekstra skjerming mot bygging/tiltak. Se kartet nedenfor.

GJERSTAD KOMMUNE

Arealdelen av kommuneplanen 2011-2023

Etter dagens lovverk er det ikke lenger mulig å ha to slike ulike definisjoner på LNFR-sone innen samme kommune.

Men det er svært viktig at vi også framover kan opprettholde dagens forvaltning av dette sammenhengende området som betyr så mye positivt for kommunen og hele distriktet.

Havrefjell Turlag ønsker derfor at vi kan fortsette som nå med skogbruk, og samtidig videreføre det spesielle hensynet mot nedbygging også i kommende kommuneplanperiode (12 år). Vi vil foreslå:

At hele området nord i kommunen med mørkere grønnfarge (skjerming mot nedbygging) i gjeldende kommuneplan, skal bli videreført som LNFR + hensynssone friluftsliv i ny kommuneplan.

Betydningen av hensynssone friluftsliv er nøye definert i Plan- og bygningsloven §11-8

Der står det at det generelt ikke kan gis bestemmelser (lovpålegg), men bare retningslinjer til hensynssone friluftsliv. I praksis betyr dette at i slike områder skal friluftsliv tas med som et moment, men det er annet lovverk som styrer avgjørelsen av en sak.

(Men i den delen av hensynssone friluftsliv som ligger akkurat i randsonen mot et naturreservat kan det gis bestemmelser. Dette blir likevel svært sjeldent gjort nå etter at vi har fått ordningen med frivillig vern, og det er vanskelig å tenke at dette er aktuelt noe sted i Gjerstad).

Vi merker oss i tillegg at det i kommunens «Bestemmelser til ny kommuneplan» står tydelig på side 21 at tradisjonelt skogbruk fortsatt kan drives som før i hensynssone friluftsliv. Dette er vi enige i og ser ikke noen konflikt mellom skogbruk og friluftsliv.

Statskog som utgjør mesteparten av dette området, har friluftsliv som et av sine hovedmål.

Spar det viktige naturområdet og bygg heller utenfor

Gjerstad kommune er i en unik situasjon som har et slikt stort, sammenhengende kystnært natur- og friluftsområde som er **regionalt viktig** og **ikke nedbygd**. Hele dette arealet er registrert som viktig eller svært viktig friluftslivsområde av Miljødirektoratet. Her ligger også en av de få store sør-norske **Statskog-eiendommer**, med tilgang for allmenheten til jakt, fiske og friluftsliv.

Dersom vi skal satse på hyttebygging, turisme og økt folketall, er det den urørte høgkvalitets-naturen som vi må ta vare på. Det er dette som trekker folk til bygda. Nedbygging der vil fragmentere området på en ikke-reverserbar måte.

Dette kommer ikke i konflikt med at kommunen kan satse på hytteutvikling i andre deler av kommunen, nærere grender og eksisterende infrastruktur. Dette er mer positivt for både næringsliv og lokalsamfunn. Det må da være mye bedre at skogeiere i Gjerstad bidrar til lokal verdiskaping, enn at utbyggingen skjer i det viktige området i Statskogen, der mye av verdiene går rett i statskassa og ut av bygda, mens vi blir sittende igjen med redusert tilgang til våre viktigste natur- og friluftsområder.

I Gjerstad kommune er hele 28 % av arealet eid av Statskog. Dette stiller kommunen i en særklasse når det gjelder allmenhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv

Gjerstadskogene er den eneste store kystnære statskogen i hele Agder. (Området Njardarheim mellom Sirdal og Setesdal er også eid av Statskog, men dette er høyfjell).

Statskog i Gjerstad har årlig mange tusen besøk av folk fra en stor region. Gjennom toppturbøker og telleapparater har vi over tid dokumentert en økende bruk av området til friluftsliv. I tillegg til fastboende og hyttefolk fra Gjerstad og nabokommunene, registrerer vi nå at stadig flere fra strekningen Grimstad til Grenland kommer hit på dagstur. Flere enn tidligere kommer også fra andre land, særlig fra Tyskland og Nederland.

De fleste går tur i de over 40 kilometerne med merka tur- eller skiløyper, men det er også stor bruk av den frie naturen utenfor løypenetta av folk som driver jakt, fiske og friluftsliv. Folk kommer hit på jakt fra store deler av landet, og området brukes til opplæringsjakt for ungdom.

Statskog driver aktivt skogbruk, men er flinke til å ta hensyn til frilufsinteressene. Bortsett fra noen få gamle boplasser og kulturminner har området heldigvis vært godt skjerma mot nedbygging.

Mye av Statskogen er relativt urørt. Naturen er variert med mange tjern og vann, frodige skoger og åpne lettgått fjell med vid utsikt. Dette spesielle landskapet med høyfjellspreg selv fra 400 meter over havet, er svært attraktive friluftsområder. Her har vi naturkvaliteter som vi ellers finner i våre nasjonalparker. Dette er en viktig del av vårt felleseie, og skogsbilveiene inn til turområdene står åpne for alle. Statskogs område fortsetter også innover i Nissedal og Drangedal.

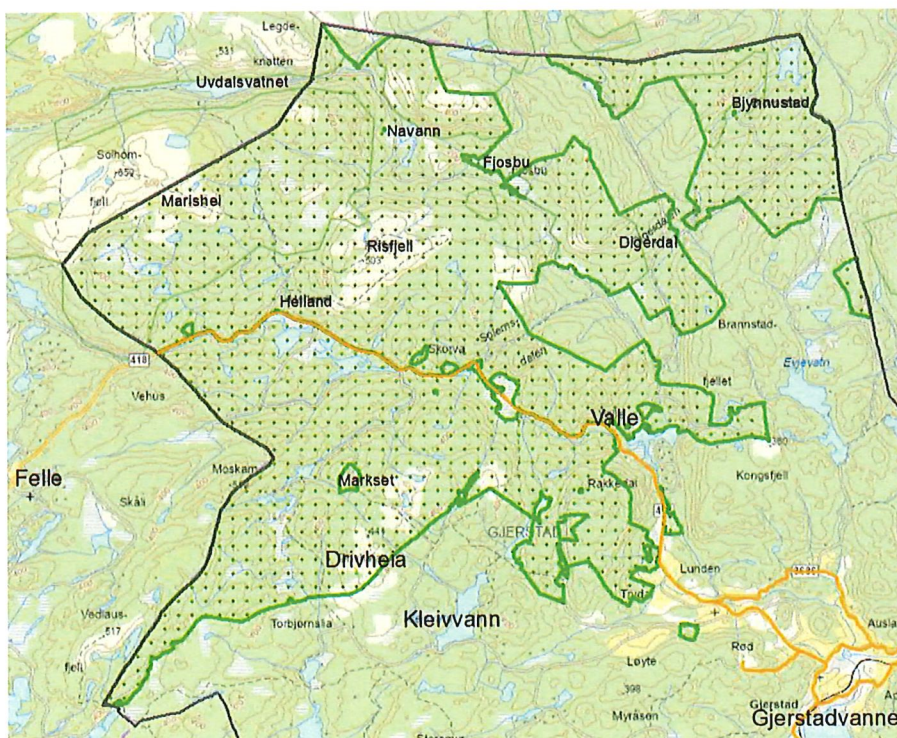

Statskog gir oss tilgang til friluftslivet! - Foto Havrefjell Turlag

Mange lokale har gjennom generasjoner drevet dugnad i Statskogen i Gjerstad for å legge til rette for jakt, fiske og friluftsliv. I dag er organisasjonene Havrefjell Turlag, Gjerstad JFF, NJFF Aust-Agder, Felle Fiskelag, Tvedestrand og Vegårshei Turlag og Gjerstad IL aktivt med i dette arbeidet.

Mer info om statskogen vår på hjemmesiden til Havrefjell Turlag under toppfanen Gjerstadskogane:

<https://www.dnt.no/dnt-der-du-er/aust-agder-turistforening/havrefjell-turlag/statskog-gjerstadnissedal/>

Kart over Statskog i Gjerstad kommune – (Gjerstadskogane)

Vestøl - Kleivvann – Drivheia. Vårt skieventyr!

Drivheia innenfor Kleivvann. Foto Havrefjell Turlag

Vest for Kleivvann har vi både Statskog og private eiendommer. Der har kommuneplanen gjennom mange 10-år hatt skjerming mot utbygging og der er det ikke nye hytter. Dette har gitt grunneierne muligheten til å stenge bilveien sin om vinteren for å bruke den til skiløype. Derfor kan Gjerstad IL hver vinter gi hele distriktet 25 km med spesielt godt preparerte skiløyper gjennom fin natur. I toppåret 2021 registrert vi over 33 000 besøk innover i disse løypene.

Selv om de delene av eiendommene som ligger lengst vekk har vært skjerma mot hyttebygging, har skogeierne som bor i bygda hatt mulighet til å bygge nærere grenda.

Løypenettet året rundt og den lette tilgangen til friluftsliv, er en del av grunnen til at Løitegrenda de siste åra har hatt bra tilflytting. Barnefamilier har bygd hus, og lokalsamfunnet er blitt et attraktivt sted å bo. Den samme positive utviklingen har vi også sett andre steder i Gjerstad.

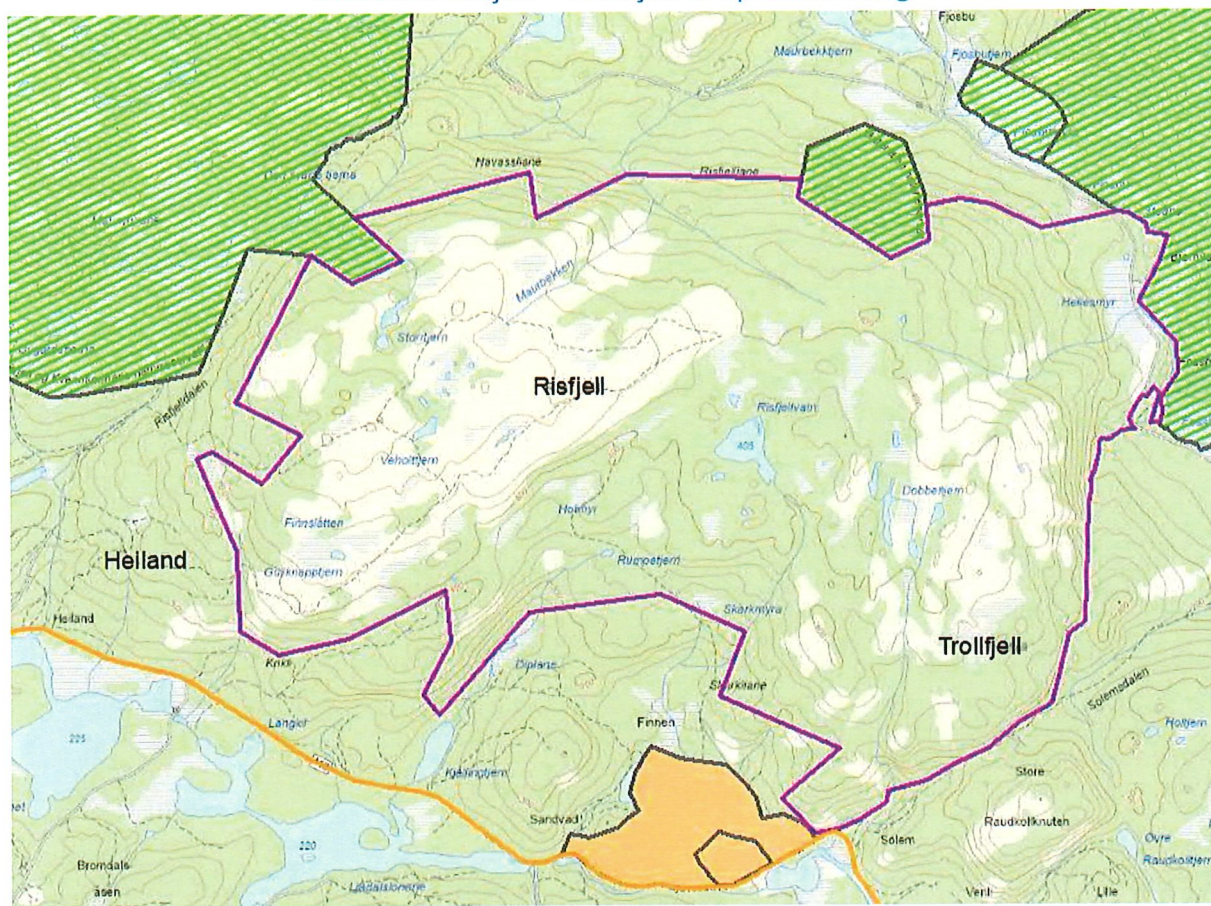
Alle disse gode ringvirkningene har skapt positivitet og engasjement, og grunneierne på Kleivvannsveien har nå vedtektsfesta permanent vinterstenging av bilvegen.

Ski- og turløyper og det store og sammenhengende naturområdet nord i bygda betyr mye for å markedsføre Gjerstad som et godt boområde. Det gir også store muligheter for økt handel og turisme. Det er nå blitt vanlig å bruke dette som god lokkemat i boligannonser.

Havrefjell Turlag vil foreslå et nytt avsnitt i kommuneplanens samfunnsdel på side 18 under «Markedsføring og profilering»:

«I nordre del av Gjerstad ligger et stort og sammenhengende regionalt viktig naturområde, som inkluderer den eneste store kystnære Statskog-eiendommen i hele Agder. Så mye som 28 % av Gjerstad kommune er eid av Statskog, og dette gir en spesielt god tilgang for allmenheten til jakt, fiske og friluftsliv. Denne delen av kommunen fungerer allerede i dag som et nærturområde for folk fra Grimstad til Grenland.»

Området Risfjell – Trollfjell er spesielt viktig

I 2020 leverte Havrefjell Turlag og Aust-Agder Turistforening, med tilslutning fra Forum for natur og friluftsliv Agder, inn et forslag om vern av Risfjell – Trollfjell til Miljødirektoratet, (fiolett strek).

Målet med verneforslaget er å bevare et stort sammenhengende område med gammelskog, flere områder med viktige naturtyper, nøkkelbiotoper og rødlistearter, og å binde sammen de 4 nåværende naturreservatene Solhomfjell og Kvenntjønnane, Materialen, Fossbufjellet og Fjosbumyra til ett sammenhengende naturreservat. I området som vi har foreslått verna er det pga lang avstand og vanskelig terreng ulønnsomt å drive skogbruk. Mye av arealet er også registrert som inngrepsfri natur (mer enn 1 km fra tyngre menneskelige inngrep).

I tillegg til det viktige løypenettet, er vi her i et kjerneområde for småvilt- og storviltjakt i Statskogen. Mange bruker også den delen av området som ikke er tilrettelagt med løyper. Her er det essensielt viktig at hensynssone friluftsliv må dekke hele verneforslaget og sør til Felleveien/hyttefeltet. Slik får vi også med oss fiskevannet Kjellingtjenna.

Det finnes flere viktige naturområder i Gjerstad, og vi vil anbefale at mere av kommunen blir kartlagt etter Miljødirektoratets metodikk.

Til høyre er badeplassen ved Dobbelttjennane, som er et av stedene i verneforslaget som vi nå ønsker å legge inn i hensynssone friluftsliv. Foto Havrefjell Turlag

Gjerstad – gode muligheter for turisme

Gjerstad har store muligheter for turisme og hyttebygging dersom vi sparer de unike friluftslivsområdene, og heller bygger hyttefelta nærere grender og etablert infrastruktur, for eksempel i eksisterende hyttefelt like ved det nye skianlegget på Vestølheia. Om sommeren kan vi gå rett ut i et vidt nett av barmarks-løyper. Her er det også store muligheter for mer arealeffektiv utbygging og gode infrastrukturløsninger.

Konsentrert utbygging er økonomisk lurt. Kommunen skriver i kommuneplanen at de har et mål om at alle hytteområder skal ha full digital tilgang. Trolig vil mange, særlig pensjonister i åra framover, tilbringe mye av sin tid på hytta. Forventningene til vei, vann, enkel renovasjon og full infrastruktur er høye. Vi kan også vente at flere vil ha litt helsehjelp fra kommunen. Alt dette tilsier at det samfunnsmessig er mye bedre økonomi å bygge hyttene ved etablert infrastruktur enn spredt utover i kommunen.

Dette kan også styrke grendene og føre til flere fastboende. Det er spredt infrastruktur som gjør en kommune dyr å drive. Dersom vi bygger konsentrert og fornuftig, kan kommunen spare framtidige driftsutgifter og ha lavere kommunale avgifter i framtida.

Det store sammenhengende friluftslivsområdet i øvre Gjerstad, fra Vestøl og gjennom vår store statsskog, er et av regionens viktigste. Vi kan bruke våre unike naturkvaliteter mye mer aktivt i satsingen på økt bosetting, bedre folkehelse, lokal turistutvikling m.m.

Til sist vil vi oppsummere Havrefjell Turlags konkrete forslag til ny kommuneplan:

I kommuneplanens arealdel:

At hele området nord i kommunen med mørkere grønnfarge (skjerming mot nedbygging) i gjeldende kommuneplan, skal bli videreført som LNFR + hensynssone friluftsliv i ny kommuneplan.

(Se kartet på side 1 i dette høringsinnspillet der området vest for Kleivvann og nordover er markert med mørkere grønnfarge).

I kommuneplanens samfunnsdel side 18 under punktet «Markedsføring og profilering». Et nytt avsnitt med:

I nordre del av Gjerstad ligger et stort og sammenhengende regionalt viktig naturområde, som inkluderer den eneste store kystnære Statskog-eiendommen i hele Agder. Så mye som 28 % av Gjerstad kommune er eid av Statskog, og dette gir en spesielt god tilgang for allmenheten til jakt, fiske og friluftsliv. Denne delen av kommunen fungerer allerede i dag som et nærturområde for folk fra Grimstad til Grenland.

Kontaktperson for spørsmål: Ole Jakob Bråten, tlf. 93295295, ojbraten@online.no

For Havrefjell Turlag

Ståle Waasjøl Øylandsdal - RISØR 5/3-24

Ståle Waasjøl Øylandsdal